

Humanist

Študentski časopis UP Fakultete za humanistične študije

Fjodor Mihajlovič Dostojevski – Idiot

Idiot je peti roman slavnega pisca, filozofa, esejista, prevajalca, novinarja Fjodorja Mihajloviča Dostojevskega, ki je izhajal v šestdesetih letih osemnajstega stoletja ...

Več na str. 15.

Študiram! Dediči časa smo študentje?

Sodobni študijski sistem proizvaja »instant« diplomante, ki tekom študija ugotavljajo, kaj točno naj v življenju sploh počnejo ...

Več na str. 12.

Koraki za trajnost Univerze na Primorskem

Vsem, ki nam je mar za varovanje okolja, je skupno vprašanje, kako upravljati družbene institucije, javni sektor, gospodarstvo in nasploh vsako organizacijo ...

Več na str. 8.

Foto Živa Kraj in Mirella Baruca

Pomembni dnevi, določeni na ravni UP in UP FHŠ

- Spomladanski orientacijski dnevi za tuje študente na UP: 13. 2. 2020 in 14. 2. 2020.
- Teden Univerze na Primorskem: 16. - 20. 3. 2020.
- Promocija doktorjev znanosti UP: ponedeljek, 16. 3. 2020.
- Inauguracija izvoljenih v redne profesorje: torek, 17. 3. 2020.
- 17. Slovesna akademija UP: četrtek, 19. 3. 2020.
- Dnevi humanistike: 20. - 24. 4. 2020.
- Humanistični maraton: sredo, 22. 4. 2020.

Prvi študijski dan in dogajanje na Titovem trgu

Predstavitev oddelkov Fakultete za humanistične študije Koper

V tretji številki in prvi v letošnjem študijskem letu, se predstavljajo oddelki Fakultete za Humanistične študije Koper. Prav tako pa ponovno vabimo nove študente k sodelovanju pri nastajanju študentskega časopisa Humanist.

Več o predstavitvah in vabilu si lahko preberete na strani 2.

Distopija 3. del

Tom se je tako močno ustrašil strela, da so se mu noge začele tresti. Bil je na smrt prestrašen. Tako zelo, da si ni upal niti pogledati čez rob v Markovo smer. Le kako je lahko mislil, da bi bilo pametno zapustiti udobje in varnost ozemlja komune? Toliko zgodb je slišal o piratih in rasistih ter o drugih mestih, kjer življenje ni tako udobno in se ljudje obnašajo kakor stekli psi. Pa še vedno je s takim pogumom odšel nevarnosti naproti ...

Več na str. 14.

- Podelitev diplom in Bartolovih nagrad fakultete: četrtek, 23. 4. 2020.
- Dekanjin dan: petek, 24. 4. 2020.
- Mednarodni teden Univerze na Primorskem: 18. - 22. 5. 2019.
- Informativni dnevi UP FHŠ za podiplomski študij: po en dan v juniju in v avgustu 2020

Vabilo k sodelovanju pri ustvarjanju fakultetnega časopisa Humanist

Piše: Matej Zupanc

Uspešno študijsko leto, še posebej bruckam in brucem želi tudi uredništvo fakultetnega časopisa Humanist.

Na Fakulteti za humanistične študije smo s pomočjo Študentskega sveta Fakultete za humanistične študije Koper aprila 2019 izdali prvo številko študentskega časopisa Humanist. Želimo si, da bomo tudi v novem študijskem letu skupaj izdali veliko številok s kvalitetnimi vsebinami.

Pri nastajanju časopisa so k sodelovanju vabljeni vsi študenti Fakultete za humanistične študije Koper.

Tako tudi v novem študijskem letu k sodelovanju vabimo vse študente Fakultete za humanistične študije Koper. Vsi, ki želite sodelovati pošljite elektronsko pošto na naslov casopis.fhs@gmail.com.

Spoznavni žur Famnit in FHŠ

Piše: Matej Zupanc

Spoznavni žur novih in starih študentov Famnit in FHŠ je potekal, 3. 10. 2019 v Bellavita Baru.

Žur je trajal do jutranjih ur, za kar so poskrbeli študenti obeh fakultet in pa DJ Berny. S tem pa se tudi v letošnjem študijskem letu nadaljuje uspešno sodelovanje med študenti Fakultete za humanistične študije in Fakultete za matematiko, naravoslovje in informacijske tehnologije.

Foto David Hrvatinić

Oddelek za arheologijo

Piše: Neza Čebren Lipovec

Oddelek za arheologijo in dediščino (OAD) je interdisciplinarni oddelek, ki združuje predavatelje in raziskovalce različnih disciplin – arheologe, umetnostne zgodovinarje, klasične filologe, zgodovinarje, etnologe in antropologe.

Interdisciplinarnost je namreč temeljna značilnost pri celoviti obravnavi dediščine, h kateri oddelek stremi. Na OAD razvijamo kompetence študentov, ki svojo poklicno prihodnost vidijo bodisi na področju arheologije kot tudi na širšem področju kulturne dediščine, njene prezentacije in interpretacije. Študij izvajamo na treh stopnjah. Na prvostopenjskem dvopredmetnem študijskem programu Arheologija se študenti seznanijo s temeljnimi koncepti prepoznavanja, evidentiranja, vrednotenja, dokumentiranja in

varovanja arheološke dediščine. Spoznajo teoretske vidike in nove metode dela v arheologiji (GIS, Lidar itd.) ter preučujejo materialno kulturo. Tako pri terenskem kot praktičnem delu izobraževanje poteka v manjših skupinah, kar študentom omogoča kar največjo možnost neposrednega spoznavanja arheološkega dela in

PREDSTAVLJAMO

metod. Študenti so redno vključeni v različne raziskovalne in aplikativne projekte na fakulteti in univerzi (npr. Studentski inovativni projekti – ŠIPK; Po kreativni poti do znanja – PKP). S pridobljenimi znanji se lahko zaposlijo v ustanovah, ki se ukvarjajo z varovanjem, raziskovanjem, s promocijo, z izobraževanjem in s trženjem arheološke dediščine. Usposobljeni so namreč za samostojno temeljno delo in opravljanje nalog strokovne ter tehnične narave v muzejih, na Zavodu za varstvo kulturne dediščine, v organizacijah regionalnega razvoja, državni upravi, gospodarskih družbah s področja preventivne arheologije, pogosto pa vstopijo tudi na druga področja, predvsem turizem. Študij je možno kombinirati z drugimi dvopredmetnimi

programi (Geografija in Zgodovina), kar diplomantom razširi paleto zaposlitvenih možnosti v javnem ali gospodarskem sektorju. Izobraževalno pot lahko študenti nadaljujejo na drugostopenjskem študijskem programu Arheološka dediščina Sredozemlja ter programu

Foto Gregor Kovacič

Dediščinski turizem (v sodelovanju s Fakulteto za turistične študije – Turistico). Raziskovalno navdahnjeni študenti lahko študij nadaljujejo na tretji stopnji, in sicer na študijskem programu Arheologija ali pa na programu Upravljanje s kulturnimi viri in arhivistika.

Oddelek za geografijo

Piše: Nika Nose

Leta 2001 je bil kot eden prvih oddelkov na Fakulteti za humanistične študije ustanovljen Oddelek za geografijo.

Sprva sta se izvajala predbolonjski štiriletni univerzitetni študijski program Geografija kontaktnih prostorov in podiplomski študijski program Geografija kontaktnih prostorov. Trenutno Oddelek za geografijo ponuja študij na 1., 2. in 3. stopnji. Na 1. stopnji sta to triletni enopredmetni univerzitetni študijski program ter triletni dvopredmetni univerzitetni študijski program, na 2. stopnji sta na voljo dvoletni magistrski študijski program Geografija in dvoletni magistrski dvopredmetni pedagoški študijski program Geografija in zgodovina, na 3. stopnji pa se izvaja triletni doktorski študijski program Geografija.

V preteklem študijskem letu je na Oddelku za geografijo na vseh treh stopnjah delovalo 17 mednarodno dejavnih in raziskovalno uspešnih članov, ki jih predstavljajo matično zaposleni učitelji na Oddelku za geografijo ter raziskovalci z Geografskega inštituta Antona Melika ZRC SAZU iz Ljubljane in Inštituta za raziskovanje Krasa ZRC SAZU iz Postojne.

Na Oddelku za geografijo je od začetka izvajanja študijskih programov v študijskem letu 2001/02 pa do oktobra 2018 študij zaključilo 136 diplomantov geografije kontaktnih prostorov, 95 diplomantov geografije, 22 magistrstov geografije oz. magistrstov profesorjev geografije in zgodovine, 4 magistrice znanosti geografije kontaktnih prostorov ter 22 doktorandov geografije kontaktnih prostorov oz. geografije.

Pomembnejša pridobljena znanja na Oddelku za geografijo predstavljajo kompetence s področij geografskih informacijskih sistemov (GIS) ter geografskih raziskovalnih metod, predvsem pa izkušnje, ki jih študenti pridobijo s praktičnim usposabljanjem pri partnerjih oddelka. Slednje diplomantom odpirajo tudi dodatne zaposlitvene možnosti.

Nova znanja študenti pridobivajo v okviru predavanj, vaj, seminarjev, praktičnega usposabljanja, terenskih vaj ter terenskih seminarjev doma in v tujini, dodatna izobraževanja pa Oddelek za geografijo ponuja z rednim organiziranjem geografskih večerov, okroglih miz, geografskih maturitetnih terenskih vaj in ekskurzij za dijake srednjih šol, profesionalnega usposabljanja učiteljev ter znanstvenih konferenc in simpozijev.

PREDSTAVLJAMO

Oddelek za italijanistiko

Piše: Jadranka Cergol

»Perché qui l'italiano lo viviamo!« (»Ker tukaj italijanščino živimo!«) Tako so nam nekatere študentke na kratko odgovorile, ko smo jih vprašali, zakaj so se odločile za študij italijanščine v Kopru.

Odgovor je na dlani: v Kopru je mogoče učiti se italijanski jezik in kulturo ne samo iz knjig in zapiskov, temveč tudi v trgovinah in ulicah, možno je opazovati in preučevati najrazličnejše oblike stikanja jezikov in kultur, kar ustvari prav posebno podlago za širše razumevanje sveta in okolja, v katerem živimo. Ob študiju jezika je velik poudarek tudi na medkulturnih vzorcih sporazumevanja ter jezikovnem prepletanju. Oddelek izvaja dodiplomski študijski program prve stopnje, po katerem se lahko študentje odločijo za nadaljevanje na pedagoškem podiplomskem študiju ali pa na drugi stopnji jezikoslovja in prevajanja.

Tekom študijskega procesa tako profesorji kot študentje poskrbijo tudi ta najrazličnejše po-

bude. Zelo priljubljena je vsakoletna ekskurzija v eno od italijanskih dežel, na kateri lahko iz prve roke slišimo različne sociolingvistične variante jezika in od blizu spoznamo italijansko kulturo. Takoj v začetku akademskega leta se sredi oktobra zvrstijo različne pobude v okviru Tedna italijanskega jezika (filmi, gledališke predstave, srečanja z italijanskimi avtorji itd.), v novembru pa oddelek gosti seminar, namenjen učiteljem italijanskega jezika v Sloveniji. V četrtem letniku se lahko študentje preko študijske prakse vključujejo v svet dela, saj spoznavajo različne ustanove italijanske manjšine v Sloveniji (radio, televizija, dnevni tisk) kakor tudi v sosednji Italiji. Oddelek aktivno sodeluje pri organizaciji Humanističnega maratona, v okviru katerega organizira srečanje z bivšimi diplomanti ter večer, posvečen ogledu posnetkov z ekskurzije. Člani oddelka so sicer aktivni tudi na raziskovalnem področju, vodijo ali sodelujejo pri različnih projektih, v katere večkrat vključujejo študente, ki imajo tako možnost aktivno sodelovati pri raziskovalnem delu. V okviru sodelovanj z univerzami alpsko-jadranskega prostora pa se udeležujejo in tudi organizirajo različne konference, znanstvene sestanke, okrogle mize in debate.

Foto Jadranka Cergol

Oddelek za kulturno posredovanje in prevajanje

Piše: Nika Stegovec

Jezikovno posredovanje in prevajanje je študijski program druge stopnje, ki za študente s primernim jezikovnim predznanjem, ki se želijo usmeriti v prevajalski poklic, predstavlja nadaljevanje študija jezikovnega posredovanja, jezikoslovja in študija posameznih jezikov ter prvostopenjskih družboslovnih in humanističnih programov.

Študenti lahko izbirajo med dvema jezikovnima smerema, angleščina – francoščina in angleščina – italijanščina, poleg temeljnih študijskih vsebin pa izbirajo tudi med področnimi moduli: Prevajanje poslovnih besedil, Prevajanje družboslovnih, humanističnih in leposlovnih besedil ter Prevajanje pravnih besedil.

Študij je zelo razgiban in je sestavljen iz predavanj, seminarjev, vaj in seveda izpitov. Teoretske vsebine so ustrezno dopolnjene s praktičnim usposabljanjem, kar na koncu prinaša najboljše rezultate. Študijski program je poleg teoretičnih sestavljen tudi iz praktičnih predmetov, ki pripravljajo na konkretne situacije in delo na nadaljnji karierni poti. Veliko je vključevanja v različne prevajalske projekte, tako regionalne in državne kot mednarodne, kar študentom prinaša ogromno znanj in kompetenc. Študijski program Jezikovno posredovanje in prevajanje študente usposablja za delo v gospodarskih in negospodarskih okoljih, še posebej tam, kjer lahko uveljavijo svoje jezikovno in jezikoslovno znanje, široko razgledanost ter poznavanje družbenih in kulturnih problemov, pojavov ter procesov na lokalni, nacionalni in mednarodni ravni, tudi v mednarodno intenzivnejših delovnih okoljih. Pridobljene kompetence diplomantom omogočajo zaposlitev v vlogi prevajalcev, tolmačev, lektorjev, novinarjev in jezikoslovcev širšega profila.

Oddelek za kulturne študije in antropologijo

Piše: Samuel Simonovič

Kulturna in socialna antropologija je zasnovana kot preučevanje človeka v smislu njegove kulturne raznolikosti, etnologija pa kot preučevanje glavnih kulturnih in

geografskih območij, na katerih se te raznolikosti pojavljajo.

Študijski program Kulturni študiji in antropologija izstopa po preučevanju in razpravljanju o antropoloških teorijah, zahtevanem etnološkem znanju pa tudi po poglobljanju v specializirana področja, kot so politična, razvojna ali pomorska antropologija. Nadaljnja značilnost je interdisciplinarnost, zaradi katere se antropološka vednost povezuje z drugimi družboslovnimi znanostmi, kot so sociologija, zgodovina, filozofija, geografija itd. Organizacija delavnic, obvezna študijska praksa ter možnost izvajanja terenskih raziskav na najrazličnejših kulturnih območjih prispevajo k usposabljanju mladih antropologov za bodočo lažjo zaposljivost. Antropologija je humanistična in družboslovna disciplina, ki temelji na strogih raziskovalnih metodah, vendar vključuje tudi določen način gledanja na svet – pozoren na kompleksnosti, previden pri obsojanju in namenjen poiskati nenavadno v znanem ter razumno v navidezno bizarnem. Oddelek za antropologijo in kulturne študije deluje v transkulturnem okolju istrskega polotoka, v kraju z izjemno prepleteno in zanimivo zgodovino. Zaradi majhnosti študijskih skupin sta študentom omogočena individualnejši pristop in aktivno raziskovanje v lokalnem okolju, in sicer v obliki vaj, večdnevni raziskovalni taborov in praktičnega usposabljanja v domačih ter tujih institucijah. Preko mednarodnega delovanja na področju socialne antropologije, etnologije in kulturnih študij pedagoški sodelavci študente vključujejo v sodobne raziskovalne trende širokega spektra, od antropoloških raziskav spomina, časa, prostora, morja, migracij, mobilnosti, sodobnih identitet, staroselskih skupnosti, zdravja, razvoja preko etnoloških raziskav tradicij, religij, simbolne in materialne dediščine ter mitskih izročil, vse do raziskav uprizoritvenih umetnosti in filozofije.

Z razvojem tehnologij se razvijajo tudi nova področja, kjer se antropologija vse bolj uveljavlja. Iz tradicionalne antropologije se selimo v nove sfere raziskovanja (kot npr. zahodnih kultur, tehnologije, posla) ter posledično tudi na nova področja zaposlitve. Sodobniki so namreč pojem, kaj pomeni biti antropolog, razširili. Zavedati se moramo, da je antropologija nenehno razvijajoča se disciplina ter da mi kot antropologi pravzaprav definiramo njene meje. To pomeni, da lahko z iznajdljivostjo najdemo svoje mesto v marsikaterem polju poslovnega življenja.

PREDSTAVLJAMO

ja. Anropolog se lahko zaposli na raziskovalnih inštitutih, v muzejih, v nevladnih organizacijah kjer opravlja svetovalno delo, v državni upravi, v medijskih hišah in nenazadnje na fakultetah, kjer predavajo antropologijo.

Oddelek komuniciranje in mediji

Piše: Lan Rahne

Študijski program Komuniciranje in mediji je letos doživel preobrazbo – poleg preimenovanja iz Medijskih študijev ga je doletela tudi temeljita prenova predmetnika.

Spremembe so bile pričakovane, saj se tudi svet medijev nenehoma spreminja. Kaj pa lahko študentje pričakujejo od študija?

Študijski program skupaj pokriva kar tri glavne smeri: komunikološko, humanistično ter tehnološko. Študentje se imajo na prvi stopnji možnost naučiti soočanja z napredno tehnologijo ter multidisciplinarnega reševanja problemov v medijskem svetu, poleg tega pa tudi samih osnov komunikološke vede. Poseben poudarek je na razvoju kritičnega mišljenja, sposobnosti, ki

je v današnjem svetu neprestane poplave informacij zelo pomembna, še posebej za študenta, ki želi razmišljati s svojo glavo. Seveda je pomemben faktor tudi obvezna študijska praksa, s pomočjo katere lahko študentje okusijo dinamiko svojega potencialnega delovnega mesta. Študij se nadaljuje na drugi stopnji, ki deluje kot nadgradnja znanj prve, a je odprt tudi za študente, ki nimajo predznanja s področja medijev in komuniciranja – tu je velik poudarek na zaposljivosti in dodatnem razvoju študirajočih kot samostojnih, kritično mislečih oseb.

Na obeh stopnjah je prisotno tudi praktično delo – študentje tekom študija lahko ustvarijo svojo promocijsko kampanjo, zaženejo svoj medijski profil, ustvarijo svoj televizijski prispevek in sodelujejo v mnogih drugih projektih, ki jih ob koncu semestra tudi javno predstavijo.

Ena izmed vodilnih idej programa je aktivnost, ki pronicata tudi izven študija – tako imajo študentje poleg organizacije dogodkov za Humanistični maraton tudi filmske večere, lep del jih je aktivnih v študentskem svetu, ki med drugim financira tudi študentski časopis Fakultete za humanistične študije.

Foto Karmen Medica

PREDSTAVLJAMO

Oddelek za slovenistiko

Piše: Maja Petrovčič

Študijski program Slovenistike je sestavljen iz jezikovnih in književnih vsebin.

Študentje tako na prvi stopnji spoznavajo zgodovino in razvoj slovenskega jezika in književnosti, seznanijo se s pojavi jezikov v stiku in medkulturnostjo, se izurijo v tvorjenju različnih besedilih zvrsti in pridobijo didaktična znanja za poučevanje slovenščine kot drugega in tujega jezika. Po prvi stopnji se študentje lahko zaposlijo kot lektorji, uredniki, jezikovni svetovalci, učitelji slovenščine kot drugega in tujega jezika ipd. Študij lahko nadaljujejo na drugi stopnji, kjer osvojijo temeljna jezikoslovna, literarnovedna in didaktična znanja ter veščine, potrebne za poučevanje slovenščine v šoli. Ob koncu študija so usposobljeni za delo v osnovnih in srednjih šolah, za delo na področju odnosov z javnostjo, lahko pa zaplavajo v medijsko in kreativno industrijo.

Ves čas študija je študentom na voljo veliko občudijskih dejavnosti, in sicer lahko sodelujejo pri nastajanju radijske oddaje Kotiček za jeziček, ki je na sporedu vsak ponedeljek ob 7.30. Oddaja je prav letos prejela priznanje Prometej znanosti za odličnost v komuniciranju za leto 2018. Svoje znanje lahko predajajo na poletni šoli »Halo, tukaj slovenski Mediteran!«. V okviru literarnih večerov pa medse povabijo znane in manj znane literarne ustvarjalce. Študenti se lahko udeležujejo na raznih ekskurzijah, terenskih vajah in se pozabavajo na oddelčnem pikniku. Poudarimo lahko, da nas profesorji redno obveščajo o aktualnih zaposlitvah in projektih, pri katerih lahko sodelujemo in nabiramo izkušnje.

Oddelek za zgodovino

Piše: Tereza Prešeren Slabe

Oddelek za zgodovino je eden izmed osmih oddelkov Fakultete za humanistične študije Univerze na Primorskem.

Ustanovljen je bil leta 2007 in deluje neprekinjeno že celih dvanajst let. Študenti ima-

mo na razpolago veliko število zanimivih predmetov, ki pokrivajo številne tematike in časovna obdobja (vse od prazgodovine do 20. stoletja, od ekonomske in socialne do kulturne (antropološke) in politične zgodovine).

Oddelek vsako leto prireja tudi mednarodne konference in različne delavnice. V februarju 2019 je potekala mednarodna delavnica »A Long Wave of Globalization: Maize Diffusion in the Northern Mediterranean« (Dolgi val globalizacije: difuzija koruze v severnem Mediteranu), na kateri so sodelovali tudi profesorji iz Univerze v Palermu, Univerze v Milanu, Univerze v Sienni in Univerze v Trstu. Dobra dva meseca kasneje, v aprilu 2019, je oddelek priredil celodnevno mednarodno znanstveno konferenco »Premiki prebivalstva in nadzor nad selitvami v transnacionalni perspektivi«. Na njej je sodelovalo trinajst domačih in tujih predavateljev in raziskovalcev, ki so z različnih zornih kotov poskušali predstaviti svoje raziskovalne poglede in ugotovitve na temo migracij v 20. stoletju. Prostorsko so se primeri nanašali na območja nekdanje Jugoslavije, Francije, Poljske, Egipta in Argentine.

Poleg tega smo v predlanskem šolskem letu na oddelku začeli z novo tradicijo – serijo slovenskih in tujih gostujočih predavanj, poimenovanih Zgodovinska pomlad. V letošnji pomladi se je tako na oddelku za zgodovino v dveh mesecih zvrstilo deset domačih in tujih predavateljev in raziskovalcev. Številni od njih so predstavljali vsebine najnovejših avtorskih znanstvenih del – Goriška od grofov do habsburške dežele, Kras v srednjem veku: prehodni prostor ali dežela?, Življenje in prehrana v ženskem samostanu v Kopru (18. stoletje) ...

Na oddelku vsako leto potekajo tudi daljši projekti in krajši raziskovalni projekti ali naloge. Le-ti lahko potekajo kot del obveznih vsebin pri določenem prometu ali kot samostojno raziskovalno delo izven študijskih obveznosti. Na ta način smo študenti zgodovine v letošnjem letu izvedli samostojno raziskovalno delo na temo splošne in železničarske prehrane v Divači. Projekti so pogosto interdisciplinarni, zato potekajo v sodelovanju z drugimi oddelki – Oddelkom za antropologijo in kulturne študije in Oddelkom za arheologijo in dediščino.

Koraki za trajnost Univerze na Primorskem

Pišejo: Živa Pečar, Anja Nograšek, Tina Stančič in Eva Žunec

Vsem, ki nam je mar za varovanje okolja, je skupno vprašanje, kako upravljati družbene institucije, javni sektor, gospodarstvo in nasploh vsako organizacijo, da bo, poleg družbene blaginje in ekonomske uspešnosti, udeležena varovanje okolja v največjem možnem obsegu.

Odgovor na tovrstna vprašanja iščemo tudi študentje magistrskega študijskega programa Management trajnostnega razvoja (MTR). Kot je navedeno na spletni strani Fakultete za management, »študij omogoča pridobivanje znanj, spretnosti in kompetenc, s katerimi lahko razrešujemo kompleksne izzive trajnostnega razvoja in tako prispevamo k pozitivnim družbenim spremembam«. In ravno želja po pozitivnih spremembah je bila nekako ključna za razvoj projekta Koraki za trajnost Univerze na Primorskem. Projekt, ki se je izvajal v študijskem letu 2018/2019, je nastal na pobudo študentk magistrskega študijskega programa MTR pod budnim mentorstvom doc. dr. Valentine Brečko Grubar s Fakultete za humanistične študije in ga je finančno podprla Luka Koper preko razpisa »Živeti s pristaniščem«.

Namen projekta je bil ugotoviti, v kolikšni meri fakultete Univerze na Primorskem delujejo v skladu s trajnostnimi načeli, kjer smo, z upoštevanjem treh dimenzij trajnostnega razvoja, želeli poudariti pomen soodvisnosti okoljskega, ekonomskega in družbenega vidika tudi v visokem šolstvu.

Z namenom preverjanja obstoječega stanja smo izvedli popise fakultetnih prostorov ter intervjuje z vodstvi vseh šestih fakultet Univerze na Primorskem. Osredotočili smo se na tri sklope kazalnikov: kakovost bivanja, študentsko življenje in ravnanje z odpadki. Kakovost bivanja obsega ocene prostorskih možnosti za izvajanje pedagoškega dela in drugih dejavnosti, urejenosti notranjih in zunanjih prostorov, dostopnosti prostor-

ov za osebe s posebnimi potrebami, regulacije ogrevanja in zračenja, splošnega vtis ugodja. Študentsko življenje obsega pogoje za individualno delo študentov, druženje med in po predavanjih, obisk knjižnice, organizacijo dogodkov in obštudijskih dejavnosti, kakovostno ponudbo prigrizkov in pijač. Ocena ravnanja z odpadki pa zajema razpoložljivost košev za ločeno zbiranje odpadkov, ustrezno ravnanje z ločeno zbranimi odpadki, opozorila in ukrepe za manj odpadkov (e-gradiva, stekleni vrči in kozarci na sestankih ter prireditvah, papirnati lončki za kavo itd.).

Analiza zbranih podatkov je pokazala, da obstojijo razlike med fakultetami, ki so deloma odraz različnih materialnih pogojev (npr. pomanjkanje prostora, starost objektov, začasni prostori oz. prostori v najemu), deloma pa pomanjkanja pozornosti, ki bi jo trajnostnemu razvoju lahko posvečale Univerza na Primorskem in njene članice.

Kot je moč razbrati iz zgornje slike, je, z izjemo Fakultete za humanistične študije (FHŠ) ter Fakultete za management (FM), pri vseh članicah UP najboljše ocenjena kakovost bivanja. Pri FHŠ je nižja ocena posledica energetske neučinkovitosti stavbe, težav z vlago v kletnih prostorih ter neučinkovitega senčenja in zračenja. Glede ne svetle hodnike in stopnišča bi pričakovali več zelenih rastlin, ki lahko veliko prispevajo k boljšemu počutju. Ravnanje z odpadki je bilo pri treh od šestih članic UP najslabše ocenjeno, najvišji oceni pa sta dobili FHŠ in FVZ. Kljub dobri oceni pa menimo, da bi tudi na vaši fakulteti lahko še kaj izboljšali na tem področju. Opazili smo, da imate v predavalnicah in kabinetih koše za mešane odpadke, nimate košev za biološke odpadke in opozoril za zmanjšanje nastajanja odpadkov. Iz zgornje slike je razvidno še, da FHŠ najbolj izstopa s kazalnikom študentsko življenje, ki je v primerjavi z ostalimi fakultetami najbolj ocenjen. Visoko smo ocenili veliko kotičkov s sedeži na hodnikih, prostor v knjižnici in čitalnici ter pred fakulteto, dogodke, kot so tematski večeri, razstave na hodnikih itd. Nekaj od opaženega na vaši fakulteti je prikazano tudi na priloženih slikah.

Foto Anja Nograšek

Članice UP bi lahko brez večjih stroškov dosegle višjo raven udejanjanja trajnostnih praks in s tem namenom smo za začetek oblikovali nekaj opozoril, povezanih z varčno porabo vode, papirja in energije ter nekaj predlogov za zmanjšanje nastajanja mešanih odpadkov. Vse sodelujoče fakultete so bile pozvane k simboličnemu podpisu Kodeksa trajnostnega ravnanja v želji, da bi projekt predstavljal začetek procesa za trajnostnejšo Univerzo na Primorskem, ki bi postala zgled tudi drugim inštitucijam. Menimo, da lahko ozaveščenost in etično ravnanje univerzitetne skupnosti veliko prispevata k zmanjšanju obremenitev okolja in porabe materialnih dobrin. Zatorej bi morale biti izobraževalne ustanove eden ključnih akterjev pri vsakodnevem udejanjanju trajnostnih načel, ne le prenašalke znanj, ampak predvsem dober vzor oziroma zgled ravnanja vsakemu posamezniku. Želimo si, da bi naš projekt predstavljal začetek procesa za trajnostnejšo Univerzo na Primorskem in kasneje dobil posnemovalce tudi na drugih inštitucijah v Sloveniji.

Dogodki na FHŠ v študijskem letu 2018/19

Piše: Patricija Turnšek

Poletna vročina ni ustavila aktivnega dogajanja na naši fakulteti. Študijskim in obštudijskim vsebinam smo dodali še druge aktivnosti in poletje je minilo, kot bi mignil.

Maj 2019

7. 5. 2019 ob 12:30: Dr. Polona Sitar – javno preizkusno predavanje z naslovom »Politika gospodinjskega dela, modernizacija in prosti čas v socializmu«.

Kot kandidatka za izvolitev v naziv docentka za področje antropologije je dr. Polona Sitar pripravila javno preizkusno predavanje, na katerem smo se vrnil v čas socializma ter preverili politiko gospodinjskega dela, modernizacije in prostega časa v tem pomembnem obdobju.

7. 5. 2019 ob 14.00: Strokovno predavanje »Mediterranean Landscapes – Uses and Consequences«

Prof. dr. Borna Fuerst-Bjeliš, znanstvena svetnica in redna profesorica Oddelka za geografijo Naravoslovno-matematične fakultete Univerze v Zagrebu, nam je pod okriljem Oddelka za geografijo predavala o sredozemskih in obmejnih pokrajinah, ki so tudi glavna tema njenega raziskovanja okoljske zgodovine.

8. 5. 2019 ob 17.00: Študentski spomladanski piknik

Študentski svet UP FHŠ in Študentski svet UP FAMNIT sta za študente obeh fakultet letos organizirala študentski spomladanski piknik, kjer smo se naužili dobre družbe, uživali v športnih aktivnostih ter si privoščili okusno pojedino z žara. Če ti letos ni uspelo, se nam naslednje leto enostavno moraš pridružiti.

10. 5. 2019 ob 12.30: Predavanje dr. Zdenke Bonin »Življenje in prehrana v ženskem samostanu v Kopru (18. stoletje)«

Ponovno smo se odpravili v zgodovino, tokrat v ženski samostan v Kopru v 18. stoletju. Kako so živele prebivalke kopskega Samostana svete Klare, je dr. Z. Bonin predstavila skozi

predstavitev knjige s prav tem naslovom.

13. 5. 2019 ob 12.30: Delavnica DITKO
Inštitut za medijske komunikacije (FERI UM) je na delavnici, namenjeni obnovi in nadgradnji jezikovnega znanja, predstavil različna spletna jezikovna orodja. Z jezikom povezane spletne strani, ki so jih udeleženci spoznali, jim bodo koristile pri aktivnem spremljanju in uporabi sprememb živega jezika ter učinkovitemu komuniciranju.

15. in 16. 5. 2019 ob 10.00 in 18.00 ter 9.00: Otvoritev Centra za biemoderne študije in okrogla miza

Maj je v Pretorsko palačo na Titovem trgu pripeljal nov Center za biemoderne študije, katerega otvoritvi je naslednji dan sledila mednarodna okrogla miza z naslovom Biemodernost. Pričela se je z uvodnim predavanjem prof. dr. Wangja Jianjianga in nadaljevala z zanimivim pogovorom, kjer so o biemodernosti debatirali: izr. prof. Keaton Wynn, prof. dr. Aleš Erjavec, prof. dr. Ernest Ženko in doc. dr. Ron Benčin.

13.–17. 5. 2019: Kamnita preproga

Pomenljiv naslov že sam po sebi prinese idejo o vsebini kamnite preproge: šlo je za projekt za obnovo kamnitega tlaka v zgodovinskem jedru. V petdnevni program so udeleženci spoznali vse potrebne informacije skozi številna predavanja o tlakih ter njihovi obnovi v starih mestnih jedrih. Na podlagi teorije se je izvedel tudi delovni program. Ta je zajemal vse od dokumentiranja do dela v arhivu in priprave za brošuro. Udeleženci so prejeli tudi potrdila o prisotnosti in se zadnji dan odpeljali na ekskurzijo v dva kamnoloma.

20. 5. 2019 ob 12.30 in 14.00: Predavanje dr. Janine Schemmer »Hamburg Dock Workers« in »Memory, Imagination, Performativity«

V okviru zgodovinske pomladi 2019 je Oddelka za zgodovino UP FHŠ gostil dr. Janine Schemmer, ki je predavala o hamburških pristaniških delavcih – refleksije prepovedne konstrukcije spomina ter o spominih, domišljiji in performativnosti – meje področij v gibanju. Predavanja sta bili izvedeni v okviru predmetov Zgodovina tradicionalne ljudske kulture in Konstrukcija spominov in identitet/Etnologija Evrope doc. dr. **Katje Hrobat Virloget.**

21. 5. 2019 ob 13:30: Dr. Neža Čebtron Lipovec – javno preizkusno predavanje

z naslovom »Negovati stavbno dediščino: pomen vzdrževanja kot celovitega konservatorskega pristopa«

Kot kandidatka za izvolitev v naziv docentka za področje dediščine je dr. Neža Čebtron Lipovec na svojem preizkusnem predavanju predavala o pomenu vzdrževanja kot celovitega konservatorskega pristopa za negovanje stavbne dediščine.

15., 16., 17. in 23. 5. 2019: Več gostujočih predavanj

15. maja je doc. dr. Matija Čresnar z Univerze v Ljubljani predaval o železni dobi Pohorskega Podravja: nove metode, pristopi in spoznanja. Predavanje je potekalo pod okriljem Oddelka za arheologijo in dediščino. Isti oddelek je le dva dni kasneje ob 11. uri gostil še predavanje prof. dr. Waynea Powella (Brooklyn College CUNY) o rudah, izotopih in arheologiji, skozi katere raziskuje izvor in razvoj rudarjenja ter metalurgije v prazgodovinski Evropi. 16. maja ob 12.00 in 23. maja ob 11.00 je Oddelek za komuniciranje in medije gostil predavanja izr. prof. Andrása Müllnerja z univerze ELTE v Budimpešti z naslovoma »Nova družbena gibanja na Madžarskem« in »Manjšinske reprezentacije«. V prvem se je osredotočil na splošna gibanja v madžarski družbi, ki ima dovolj neenakosti, v drugem pa je šlo bolj za gibanja manjšin, katerih vzporednice je moč potegniti tudi z iniciativami v slovenskem prostoru.

23. 5. 2019 ob 12.00: Javna predstavitev teme doktorske disertacije Jureta Tičarja

Jure Tičar, študent doktorskega študijskega programa 3. stopnje Geografija, je predstavil svojo doktorsko disertacijo z naslovom »Onesnaženost kraških jam v izbranih slovenskih pokrajinah«.

20. 5. 2019 ob 16.30: Gostujoče predavanje dr. Janine Schemmer »Cultural Analysis of the Cruise Ship«

Oddelka za antropologijo in kulturne študije je gostil predavanje z aktualno tematiko diskurza kulturne in okoljske vzdržnosti križark. Predavanje je dr. J. Schemmer izvedla v okviru predmeta Antropologija razvoja izr. prof. dr. Alenke Janko Spreizer.

27. 5. 2019 ob 10.00 in 14.00: Predstavitev projektov in raziskovalnih nalog študentov

Študentje 2. letnikov programov Medijski

IZPOSTAVLJAMO

študiji UP FHŠ in Biopsihologija UP FAMNIT so nam predstavili svoje projektne naloge na temo regulacije medijev.

27. 5. 2019 ob 18.00: Branje Naključne smrti nekega anarhista (Dario Fo)

Branje znanega besedila nobelovca Daria Foja iz leta 1971, ki je na poznopomladni večer potekalo v atriju FHŠ, so izvedli Sandra Bašič Hrvatina, Amar Ferizović, Silvija Šutej, Željka Todorkov, Matej Zupanc in Ernest Ženko. Zgodba Naključne smrti nekega anarhista je kljub svoji zgodovinski tematiki zelo aktualna; aktualizacija tematike nas skozi satiro, grotesko in parodijo tudi v teh norih časih pomaga ohraniti pri zdravi pameti.

27.–31. 5. 2019: 13. mednarodna poletna šola muzeologije

Letošnja poletna šola muzeologije, ki jo z združenimi močmi organizirata Oddelek za arheologijo in dediščino ter Inštitut za arheologijo in dediščino UP FHŠ, se je letos posvetila tematiki muzejev kot kulturnih središč in kot prihodnosti tradicije. Bogat program poletne šole je skozi predavanja, predstavitve primerov dobre prakse, diskusije in ogleda izpostavil izzive povezovanja in soustvarjanja v sodobni družbi, kjer priložnosti sodobnih tehnologij prinašajo nove načine povezovanja in približevanja kulture posameznikom na inovativne načine. Soorganizatorji dogodka so bili še ICOM Slovenija, Forum slovenskih kultur, Center za kreativnost in Muzej arhitekture in oblikovanja. Dogodek so podprli tudi partnerji Pokrajinski muzej Koper, Pomurski muzej, European Museum Academy in MUSIL Foundation.

29. 5. 2019 ob 16.30: Gostujoče predavanje ddr. Andreja Pleterskega »Strukture staroslovanske vere«

Oddelek za arheologijo in dediščino je gostil predavanje o strukturi staroslovanske vere, ki ga je izvedel ddr. Andrej Pleterski v okviru predmeta Med arheologijo in etnologijo doc. dr. Katje Hrobat Virloget.

29. 5. 2019 ob 16.30: Zagovor doktorske disertacije Mihe Marklja

Doktorska disertacija študenta doktorskega študijskega programa 3. stopnje Zgodovina Evrope in Sredozemlja z naslovom »Višinska kolonizacija zgornjega dela Selške doline: primer razvoja posestne in populacijske strukture tirolske naselitve iz konca 13. stoletja« je

bila pripravljena pod mentorstvom prof. dr. Dragice Čeč in somentorstvom dr. Matjaža Bizjaka ter doc. dr. Mihe Preinfalka.

30. 5. 2019 ob 17.00: Predvajanje kratkih študentskih AV-izdelkov na temo »Študiram«

Študentje 1. letnikov programa komuniciranje in mediji smo predstavili svoje avdiovizualne izdelke pri predmetu Avdiovizualni praktikum. Kratke videe, ki smo jih posneli s podporo mentorjev s fakultete in z RTV Koper, ste si lahko ogledali in pokomentirali v predavalnici Maestral 4.

30. 5. 2019 ob 10.50 in 16.40 ter 31. 5. 2019 ob 9.10 in 18.15: Cikel gostujočih predavanj prof. dr. Estebana Krotza

Maj smo zaključili s ciklom predavanj prof. dr. Estebana Krotza iz Mehike. Predavanja so obravnavala vprašanja s področij naslednjih tematik: staroselsko vprašanje: indigenizem, indianizem in nacionalne države v Latinski Ameriki; antropologije Juga v Latinski Ameriki; problemi in perspektive; pol stoletja teologije in filozofije osvoboditve ter družbene vede v Latinski Ameriki; od alternativnega razvoja k alternativam razvoju v Latinski Ameriki. Predavanja je gostil Oddelek za antropologijo in kulturne študije.

1. 6. 2019: Zaključni izlet v Mirabilandijo

Smo študentje že prestari za zaključne izlete? Seveda ne! Študentski svet UP FHŠ in Študentski svet UP FAMNIT sta za študente obeh fakultet letos organizirala zaključni izlet v Mirabilandijo.

4. 6. 2019 ob 12.00: Javna predstavitev teme doktorske disertacije Igorja Jovanovića

Igor Jovanović je predstavil temo svoje doktorske disertacije z naslovom »Illegalne migracije iz Istre od kraja drugoga svjetskog rata do osimskih sporazuma«.

26. 6. 2019 ob 17.00: Gostujoče predavanje prof. dr. Saura Gelicha: »Danes kot nekoč: poznoantični 'hotel' v Jesolu in zgodovina Severne lagune v luči arheologije«

Specialist za srednjeveško arheologijo z Univerze Ca' Foscari v Benetkah je predaval v sklopu 1. festivala Alpe-Adria dell' Archeologia Pubblica »senca Confini« v organizaciji kulturnega združenja Cultur Arti iz Vidma s

sodelovanjem z UP FHŠ in Ministrstvom za kulturno dediščino avtonomne dežele Furlanija-Juljska krajina. Gostujoče predavanje je potekalo v angleščini.

2. 7. 2019 ob 10.00: Javna predstavitev teme doktorske disertacije Metke Malčič
Študentka doktorskega študijskega programa 3. stopnje Upravljanje različnosti je predstavila temo svoje doktorske disertacije z naslovom »Upravljanje različnosti in poučevanje/učenje italijanskega jezika kot manjšinskega jezika: novi izzivi kompleksnih družb (La gestione della diversita' e l'insegnamento/apprendimento della lingua italiana come lingua minoritaria: una nuova sfida delle societa' complesse)«.

8.–19. 7. 2019: Poletni tečajji slovenskega jezika na slovenski Obali »Halo, tukaj slovenski Mediteran!«

S svečano otvoritvijo so se pričeli že 26. poletni tečajji slovenskega jezika na slovenski Obali. Tudi letos so vsem udeležencem prinesli novo ali pa pomagali utrditi staro znanje slovenskega jezika. Tečajniki so dobili tudi zanimive informacije o Sloveniji, njenih prebivalcih, jeziku in kulturi ter skupaj preživeli dva tedna počitnic v slovenski Istri.

9.–15. 8. 2019: Poletni tečajji slovenskega jezika na slovenski Obali »Halo, tukaj slovenski Mediteran!«

Poletje je prineslo še en zanimiv sklop dogodkov v Arheološkem parku Simonov zaliv. Doživljalnice in ustvarjalnice so goste vabile k spoznavanju življenja Rimljanov (9. 8. 2019), rimljanskega pisanja (10. 8. 2019), igranja z Rimljani (10. 8. 2019) in izdelovanja nakita po rimsko (13. 8. 2019, v sodelovanju s Primorskim muzejem) ter nudile vpogled v nastajanje mozaika in izdelavo čisto svojega (14. in 15. 8. 2019).

12. 9. 2019: Konferenca Smart Villages – A Key for Development in Rural Areas

Koncept pametnih vasi je aktualna tematika v EU. Projekte, ki potekajo na ravni Unije in na nacionalni ravni, so na konferenci predstavili različni strokovnjaki s področja načrtovanja, izvedbe in analize pametnih vasi. Predavali so o tematikah, kot so trajnostnost, načrti za prihodnost, vključevanje v običajno kmetovanje, transformacija podeželja v kontekstu razpoložljivih virov, obstoječih praks in digitalnih orodij.

Študiram! Dediči časa smo študentje?

Piše: Patricija Turnšek

Foto Mateja Habjančič

(interpretacija mnenj, pridobljenih z intervjujema aktualne in nekdanje študentke)

Sodobni študijski sistem proizvaja »instant« diplomante, ki tekom študija ugotavljajo, kaj točno naj v življenju sploh počnejo. Poplava študijskih programov, javnih in zasebnih fakultet pa tudi alternativnih načinov izobraževanja banalizira pomen akademske sfere v družbi. Intelektualec je lahko vsak, ki prisluhne »vlogu« strokovnjaka s certifikatom naključne institucije in o tem s somišljeniki razpreda na družabnih medijih. Umestitev visoko specializiranega teoretičnega znanja na trg dela dodatno znižuje ugled terciarnega izobraževanja, saj delodajalci, razen izjem, radi poudarjajo premajhno praktično usposobljenost kandidatov z visoko stopnjo izobrazbe. Splošnemu mnenju navkljub pa študentje vztrajajo, da bi brez formalne izobrazbe težje prišli do širine kritičnega intelektualnega razmišljanja, sposobnosti uporabe raziskovalnih orodij in številnih formalnih virov znanja, ki jim koristijo pri delu in življenju na splošno.

Študij kot samoumevno nadaljevanje gimnazijskega izobraževanja prinaša priložnost poglobljanja in specializacije določenega področja ter omogoča dodaten čas za karierno usmeritev. Praktične izkušnje, ki so običajno rezultat lastnega interesa in iznajdljivosti študenta, so dobrodošel dodatek formalni izobrazbi.

RAZISKOVALNI ESEJ

Idealno bi sicer bilo, če bi študijski programi bodoče iskalce zaposlitve sistemsko opremili na obeh področjih, praktičnem in teoretičnem, in skrbi za ta del izobraževanja ne bi prepustili študentom samim. Še bolj bi koristilo, če bi znanja povezali tudi interdisciplinarno. Najbolj so namreč iskani in cenjeni kadri, ki za reševanje problemov lahko združujejo naravoslovna in družboslovna znanja, ob tem pa ne izgubijo osredotočenosti na svoje glavno področje, ki ga morajo vztrajno specializirati in poglobljati tudi po zaključku formalnega izobraževanja.

Vprašanje ostaja, kako zastaviti študijske sisteme, ki bodo proizvajali kadre z visoko dodano vrednostjo za družbene, kapitalne ali osebne interese samega študenta. Sploh ko v formulo za izračun vnesemo še brezplačnost in splošno dostopnost slovenskega študija, prevečkrat uporabljenega tudi s ciljem izkoriščanje statusa za namene zmanjševanja stroška dela. Mnogi pri rednem študiju vztrajajo ob delu, saj si študija sicer zaradi osnovnih življenjskih stroškov ne bi mogli privoščiti. Tisti, ki se jim s tem ni potrebno ukvarjati, pa so do problematike kritični in nanjo tudi opozarjajo. Naš javni študijski sistem je v primerjavi s tujino, kjer se posameznik za študij zadolži praktično do upokojitve, kljub vsemu nekaj, kar življenju v Sloveniji daje dodano vrednost, saj ob ustrezni družinski preskrbljenosti in podpori lahko danes tukaj študira praktično vsak. Študentje se sicer tega ne zavedajo dovolj in je zato kritika slovenskega študijskega sistema včasih prevelika, sploh na področju novih študijev, ki nam jih je prinesla in jih še prinaša bolonjska reforma.

Če so nekoč študirali le najuspešnejši dijaki, je danes po mnenju mnogih pridobiti diplomu nekaj vsakdanjega, nič posebnega. Tudi nadaljevanje študija na drugi in tretji bolonjski stopnji je prej v škodo kot korist pri iskanju zaposlitve, trdijo nekateri. Nasprotno temu pa študentje, ki s pridobljeno znanje še vedno cenijo in si z njim pomagajo tekom življenja, lahko uspejo, če znanje poglobijo dovolj, da so ga sposobni uporabiti. V prvi vrsti z vidika orodja, ki jim koristi pri vsakdanjem raziskovanju interesnih področij, in v drugi s sposobnostjo, da v poplavi bolj

ali manj relevantnih informacij znajo med vsem, kar nudi naš današnji (multi)medijski prostor, ločiti zrnje od plev, odpreti različne perspektive problema in si ustvariti lastno kritično mnenje. Množica prevečkrat sledi všečnemu in premalokrat pomisli na druge perspektive, zato je vloga intelektualnega razmišljanja, ki ga formalno prinese prav terciarna izobrazba, v sodobni digitalizirani družbi še posebej pomembna. Sedanji in nekdanji študentje, ki se štejejo v intelektualno sfero, se zavedajo in opozarjajo, da ni ravno vsak spletni vir primeren, da bi ga lahko človek navajal v strokovnih prispevkih, morda pa kakšen pomaga pričeti z raziskovanjem problema, ki se ga študent loteva prvič.

Po drugi strani pa tudi vse popularnejši predavatelji, ki svoje znanje širijo preko videov – slednji se vse bolj pojavljajo tudi pri študiju, predvsem na daljavo –, niso nujno le prodajalci idej, sledečih nepreverjenim kulturnim, političnim ali tržnim ideologijam. Kaj lahko med njimi najdemo tudi akademike in znanstvenike, katerih namen je deliti usvojeno znanje nekega področja in lasten pogled, ki ga niso mogli izraziti skozi formalno delovanje na izobraževalni instituciji. Tukaj sta bistvena sposobnost kritične misli in preverljivost, ki jo nenazadnje lajša prav digitalizacija. Slednja je prinesla tudi veliko drugega dobrega, pravijo študentje, ki baze znanj iz tujine veliko lažje najdejo v elektronski obliki. Knjižnice jim nudijo dostope do e-knjig na daljavo, prav tako tudi vpogled v znanstvene prispevke. Tisto, po kar bi nekoč morali na pot ali čakati več dni, če ne celo tednov, je tako rekoč na dosegu roke, in to sočasno.

Podobno je mednarodno povezovanje študentov, znanstvenikov in akademikov pomembna možnost, ki se je še bolj razvila v dobi uporabe digitalnih komunikacij. Znanja z vsega sveta se spajajo v nova spoznanja, številne struje, ki so sicer kulturno lokalizirane, lahko prinašajo skupna spoznanja, ki jih raziskovalci soustvarjajo, objavljajo in berejo v realnem času. Mednarodno povezovanje (bodočih) strokovnjakov in akademikov močno podpira tudi sistem študijskih izmenjav, ki ga mladi študentje uporabljajo čedalje bolj. Čeprav v preteklosti študijske izmenjavi niso bile

tako dostopne, je danes ta možnost na voljo praktično vsem študentom. Problem nastane le pri akreditaciji študijskih dosežkov v tujini, ko se študent vrne v domače okolje in želi tukaj pridobiti ustrezen naziv. Poraja se vprašanje, ali so nekatere slovenske fakultete res toliko kakovostnejše od tujih, da mora posameznik ponovno opraviti določene obveznosti, ali gre le za »fiktivni elitizem«. Videti je, da fakultete, namesto da bi svoje znanje povzovale in odpirale, raje zapirajo vrata in svoje zahteve za dopolnjevanje znanja študentov, ki se k nam vrnejo iz tujih, prav tako svetovno priznanih, univerz, utemeljujejo na lovorikah tradicije.

Ob pogovoru z nekdanjimi in sedanjimi študenti, ki svojo pozornost posvečajo večnivojski študijski problematiki, dobi človek občutek, da je študij pri nas zanimiva kombinacija več skrajnosti, ki si med seboj nasprotujejo, ko bi se morale prepletati in dopolnjevati. Slovenski javni študijski in akademski prostor ima vse kapacitete in predispozicije za visokokakovosten razvoj, če bodo snovalci programov le našli ustrezno ravnotežje med povzemanjem koristnega od tujih sistemov in zadrževanjem lastne predbolonjske dodane vrednosti.

Zaradi poplave neformalni virov znanja, ki jo je povzročila digitalizacija, intelektualci danes na videz res niso tako cenjeni kot nekoč, saj naj na trgu dela zaradi preveč teoretičnega znanja ne bi dosegali konkurenčnosti v primerjavi s praktično-operativno opremljenimi vrstniki. Nekateri se zato raje umaknejo v delovanje v okviru zasebnega raziskovanja, medtem ko drugi verjamejo, da bodo z vztrajnostjo in iznajdljivostjo našli prostor, kjer bi jih cenili. Mnogi pri tem najdejo svoje mesto v mednarodnem prostoru, ki ga omogoča povezovanje sodobne družbe. Bistveno je, da na koncu menijo, da jim je uspelo, tudi če jim študij ni prinesel visoko cenjenega položaja v družbi kot nekoč, ko še ni bil tako splošno dostopen. Znanost ima zato kljub morebitnemu negativnemu odnosu javnosti svetlo prihodnost, dobiva nove razsežnosti, informacije se zbirajo ter delijo v korist naslednjih generacij. Vprašanje je le, ali bodo te še vedno dovolj zainteresirane za izobrazbo, da bodo po zaključku študija sposobne ločiti zrnje od plev.

Distopija 3. del

Piše: Gregor Benčina

Tom se je tako močno ustrašil strela, da so se mu noge začele tresti. Bil je na smrt prestrašen. Tako zelo, da si ni upal niti pogledati čez rob v Markovo smer. Le kako je lahko mislil, da bi bilo pametno zapustiti udobje in varnost ozemlja komune? Toliko zgodb je slišal o piratih in rasistih ter o drugih mestih, kjer življenje ni tako udobno in se ljudje obnašajo kakor stekli psi. Pa še vedno je s takim pogumom odšel nevarnosti naproti. Vse želje o Tomu, velikem pustolovcu, so se razblinile. Ostal je samo še prestrašen fant, ki še ni pripravljen na vse nevarnosti in grozote, ki jih prenaša rdeča puščava.

Staro civilizirano življenje je zamenjala starejša oblika organizacije družbe. Demokracijo in razum sta zamenjali anarhija in Darwinovi zakoni. Več kot pol stoletja je minilo, preden so se pojavile prve organizirane skupnosti in ena izmed teh renesans starega človeštva je bila tudi Rumena komuna. Lahko bi celo rekli, da je bila to ena izmed najnaprednejših mest na celem svetu. Imeli so urejen socialni sistem in odlično gospodarstvo. Celo delavske pravice in pokojnino so uvedli. Tisti, ki so živeli v tem udobju, so ga cenili in bili pripravljeni storiti vse, da bi ga lahko obvarovali.

»Joj, zakaj sem bil tako pohlepen! Sedaj bi lahko bil že doma. Delal bi na svojih projektih, tako pa klečim v tej luknji.« V popolni tišini je čakal in poslušal, če bi lahko razvozlal, kaj se dogaja z Markom. Vendar ni bilo slišati ničesar, kar bi mu povedalo, ali je varno zapustiti krater. Vedel je, da je Mark najverjetneje mrtev, zato mu ni bilo do tega, da bi ogrozil svoje življenje. Nenadoma je zaslišal korake. Lahni koraki po rdečem pesku so prihajali vedno bližje. Tom je okamenel od groze. Čisto vse mišice v telesu je imel napete in če bi ga lahko kdo videl, bi sodeč po njegov izrazu na obrazu mislil, da ima prebavne težave. Zaprl je oči in upal, da mu se mu ne bo zgodilo ničesar slabega.

Izza zaprtih oči je slišal ženski glas. Ogovorila ga je v jeziku, ki ga ni razumel. »Öppna ögonen, pojke. Det kommer att vara okej, vi skadade inte din vän. Vi kom för paketet. Detta ägs av White Skin-stammen.« Čeprav mu je bil jezik popolnoma tuj, je prepoznal besedi White Skin, kar ga je

---

LEPOSLOVNI LISTEK

---

pahnilo v občutenje čiste groze. Vedel je, da so izmed vseh skupnosti na tem svetu najhujši puritanci – skupina ljudi, ki se bori za čistost rase in verske pripadnosti. Belokožci verjamejo, da je sodni dan božja kazen za človekovo medrasno in medversko mešanje. Ko so se mu oči navadile na ostro svetlobo žgočega sonca, se mu je pred očmi izrisala ženska. Dolgi plavolasi lasje so bili spleteni v zlato kito, njene zelene oči so bile hladne in mrtve. Okoli vratu je imela verižico, narejeno iz človeških zob, ki so še bolj poudarili tetovaže na njenem vratu. Sredi čela je imela brazgotino v obliki kljukastega križa, simbola, ki kljub propadu civilizacije ni izgubil svojega pomena. S prstom je pokazala nanj in v polomljeni slovenščini dejala: »Ta fant iti z nami.« Iz za roba

sta skočila dva moška, oba s pobritimi glavami. Oblečena sta bila zelo smešno, skoraj groteskno. Grdi črni čevlji z modrimi hlačami, ki so po zaslugi rdečih naramnic prav bodle v oči. Oba moška obraza sta bila polna brazgotin in njuna pogleda sta izžarevala sovraštvo in nasilje. V trenutku sta bila pri Tomu in ga na silo pritisnila ob tla.

»Nehajta, kaj počneta, prosim, pustite me!« je moledoval Tom. Vedel ja, da ga ne razumeta, vendar je vseeno poizkušal Obritolglavca sta ga dvignila in mlajši od njiju je iz žepa potegnil iglo in jo zapičil Tomu v roko. Ostri bolečini je sledila prijetna toplina, ki je vodila v črno, vendar toplo luknjo. Tomovo negibno telo je obviselo v rokah goril.

RECENZIJA

Fjodor Mihajlovič Dostojevski – Idiot

Piše: Lan Rahne

Idiot je peti roman slavnega pisca, filozofa, esejista, prevajalca, novinarja Fjodora Mihajloviča Dostojevskega, ki je izhajal v šestdesetih letih osemnajstega stoletja v obliki podlistka v časopisu Ruski vestnik. Roman je delno avtobiografski, saj avtor v njem opisuje nekaj neverjetnih izkušenj iz svojega življenja (kot na primer preklic njegove usmrtnice tik pred samo izvršitvijo dejanja).

Dostojevski je bil globoko veren, sledil je pravoslavni praksi ter je podpiral sentimentalno različico krščanstva, brez dogmatičnih vsebin in z močnim poudarkom na prakticiranju krščanske ljubezni. Po njegovi aretaciji (zaradi sodelovanja v literarnem krogu, ki je diskutiral o prepovedanih knjigah, ki so kritizirale takratni režim), preklicani usmrtnici ter prestani zaporni kazni se je osredotočil predvsem na lik Kristusa in Novo zavezo, ki je bila v zaporu edina dovoljena knjiga. Z Idiotom je Dostojevski prvič poskusil prikazati popolnoma dobrega človeka – tako ljubečega in nedolžnega, kot je bil po njegovem mnenju sam Jezus Kristus

Tako nam je v delu sprva predstavljen knez Lev Nikolajevič Miškin – idiot. Le da oseba ni idiot v resnici, le njegove dobrote, nedolžnost in odpr-

tost do vseh mnogo vzvišenih ljudi popeljejo k temu, da mislijo, da je v resnici nespameten. Skozi besedilo spremljamo njegove odnose z različnimi ruskimi pomembneži in nepomembneži, predvsem pa njegovo ljubezen do dveh izredno lepih žensk: Nastasje Filippovne, femme fatale, inteligentne, a hudo trpeče dame, ki povsod za seboj pušča čustveno in fizično razdejanje, ter Aglaje Ivanovne Jevančinove, razvajene ter pametne hčere premožnega generala, ki je skrajno nezadovoljna z idejo, da se mora z nekom poročiti zgolj zaradi družbenega položaja.

S tem, ko je Dostojevski ustvaril Miškina kot Kristusa brez nadčloveških moči, je postavil v svet svojega »prelepega« človeka. Z njim je želel pokazati, kako se je družba v njegovem času odmaknila od vrednot, kot so ponižnost, preprostost in ljubezen do vsakogar, kar so bila načela Jezusovih nauk – tako je ta prelep človek za večino ljudi, ki ga srečajo, zgolj smešen in neumen.

Zgodba ima že zaradi oblike podlistka, zaradi katere se skoraj vsako poglavje konča s »cliffhangerjem«, nekoliko slabšo strukturo, poleg tega pa je avtor skušal delo pisati preko doživljanja glavnega lika, torej tudi sam ni natanko vedel, kako bo zgodba potekala. Kljub občasni zmedi in nepovezanosti besedila pa je uspel ustvariti nepozabno delo, ki je že samo zaradi ideje, ki je bila podlaga za njegov nastanek, vredno branja.

Pošast

Piše: Ana Novak

Vsakič, ko sta se njuna glasova povzdignila, ali pa takrat, ko so zrasle sence na belih stenah, bi stekla v najbližje skrivališče, in hvala Bogu, da sem bila dovolj majhna. Kriki, ki so segli do vsakega koticke sobe, so trgali z mene kožo, pod katero sem se skrivala. Oče. Rekel mi je, naj ga kličem Gospod. Nikoli oče. Mama. Ona mi je rekla, naj jo kličem Hana. Bila je tako lepa, ko je spala. Bila je še lepša, ko se je smejala. Zdaj pa je bilo njeno dvajsetletno telo videti staro. Utrujeno od pomanjkanja spanja, ranjeno od steklenih udarcev in silnih pesti. Po vsakem hrupu, vsaki njeni solzi in vsaki njegovih steklenici, ki jih je dnevno praznil, sta me gledala. Tudi jaz sem gledala. In sem ju videla. Njo – srečno, ko je svojo ljubezen uperil proti meni. Njega, potešenega, ko je ljubezen znašal name. In sebe, sedemletno patetično strahopetko. Bolečino, ki sem jo videla na Hani, sem kasneje občutila tudi na sebi.

Po temini, ki je počasi izginjala izpred mojih oči, sta me zaprla v mojo sobo. V majhno sobico samo z enim oknom, kjer so njune ravnokar izrečene besede postali dolgi stavki in tvorili verigo, ki me je dušila. Sovražila sem svojo sobo. Sovražila sem temo. To sta vedela, zato je bil užitek še večji. Dragi bralci, če ste bili kadarkoli sedemletni otrok, se spomnite, kako je bilo, ko ste se ulegli med rjuhe v temo in čutili, kako vam močen in hiter utrip srca prodira skozi tkiva. Spomnite se tiste roke, ki vam je pokrila oči, premikanja pod posteljo in dihanja, ki je odpiralo okna. Pojave in bitja. Tista bela punčka, ki se je priplazila skozi noč in je visela na vašem vratu. Za otroka je to mora. Za odraslega je nekaj, česar se najverjetneje sploh ne spomni.

Bila sem v 2. letniku faksa. Veliko sem pisala in brala. Dneve in noči sem se zapirala v svoje zakotno stanovanje na Moškričevi ulici, sedela za razmetano pisalno mizo in tam ostala ure s svojimi knjigami, papirji in steklenico etanola. Tako sem živela dan za dnem. Spala sem s prižganimi lučmi. Vedno. Razen tega, da sem obsesivno preverjala žarnice in jih vedno imela na zalogi, nisem bila nikoli zahtevna, vendar sem si na vsake toliko, čeprav težko priznam, želela čutiti tisto opevano čustvo, o katerem sem vsak dan brala v knjigah. Zato so se zgo-

dile stvari.

Bilo je pozno zvečer in ulične luči, ki so me vodile ob večerni Ljubljani, so osvetljevale skrivnostne koticke Poljanskega nasipa. Ko sem hodila proti svoji podstrešni luknji, sem pred veličino skrivnostne Cukrarne opazila deklo v skrajno prevelikem puloverju. Njeni medeni lasje so se predrzno premetavali v tihem vetrcu in njena rama, ki je gledala iz temno sivega oblačila, se je mamljivo bleščala in me klicala k sebi. V svojem želodcu sem začutila preplet energije, ki me je brez pomisleka ponesele do nje. Opravičila sem se ji in jo vprašala, kako ji je ime. Velike svetle oči so me pogledale na smešen način, skoraj prestrašeno. Krasotica se je obrnila stran od mene, kot da me ne bi želela ob sebi. Še preden sem se zavedala, so moji dolgi prsi ušli na njena rame, moje žejne ustnice na njen vrat. Leva roka je rinila med njena tresočča stegna pod svilenim krilom, desna pa se je zapletla v mehke lase. Radovedno sem vdirala v mlada sočna usta in požrešno silila v vse odprtine, ki sem jih našla na njej. Tresli sva se. Njeno krhko zapestje in šibka kolena. Moji močni ugrizi, silne pesti.

Zbežala sem in v odmevu ljubljanskih rešilcev pustila blede deklo sredi ulice, kjer je jokala v sveže rane in sledi, ki sem jih pustila na njej. Vrnila sem se v svoje študentsko stanovanje in si po dolgem, utrujajočem teku vzela nekaj sekund, da sem prišla do sape. Prižgala sem vse luči in odprla okno. Noč je bila spokojna. Ob močnem čutenju vsega, kar je vrelo v meni, se mi visoko dvigneta koticke mojih ust. Po teh izjemnih trenutkih notranjega miru moje telo nenadoma prevzameta krivda in gnus. Vse žarnice, ki so krasile moj skromen brlog, odnesem do kopalnice, ki je še vedno zavita v siv beton in turkizno plesen v stičiščih sten. Žarnice z vso silo pomečem v kopalno kad. Odidem nazaj v sobo in izpod mize zagrabil steklenico etanola, ki sem ga kot mešanico z vodo pila, da bi prebudila tisto, kar je zdaj zaživelelo v meni. Žarnice so sedaj brez pomena. Zato je bila primes stekla in etanola v moji majhni kadi še privlačnejša, skoraj orgazmična. Vanjo pomočim svoje noge in se kraljevsko namesitim. S sabo sem prinesla vžigalnik z logotipom svojega električarja. V prostor spustim čudovit plamen. Pogled nanj me pomirja. Ogenj sem uporabila takrat, ko sem se hotela znebiti končanih zgodb, ki sem jih spravila na list. Mogoče ima enak učinek tudi na meni.